

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicorvm Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XIX. Constantini Caietani argumentationes contra Canonicam S. Herculani Perusini Episcopi, & Martyris professionem expenduntur, & soluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

CAPVT DECIMVM NONVM.

Constantini Caietani argumentationes pro Monastica sancti Herculani professione superius adducte resoluuntur.

Onstare satis arbitror ex dictis, quid virum Constantianæ argumentationes continent ad assertam B. Herculani Monasticam probandam, cum illas ex duplici errore, iuris, & facti procedere nullus non intelligat. Iuris quidem quod censat, idem esse, B. Herculano ex Monasterij conuersatione ad Episcopalis dignitatis gratiam euectum, & illum ex Monastica professione ad Episcopatum fuisse assumptum, quod præterquam si pro vero admitteremus, non tamen exinde inferret ex familia Benedictinensium acceptum, quæ necdum ab isto temporat, tamen secundum rei veritatem falsum est, & ostendit, illum non vidisse quæ de Canonibus in Monasterio degenibus scribunt D. Basilii in institutionibus Monasticis cap. 19. concil. Calcedonense c. 3. & de Monasterijs Clericorum, sive Canonicoꝝ, D. Augustinus serm. 1. & 2. de comuni vita Clericorum, & in Psal. 112. Possidius eius discipulus in illius vita cap. 5. 11. & 15. D. Ambrósius in epistola 82. & in sermone 69. de Natali B. Eusebij, Concilium item Ardentes quartum cap. 8. Turonense tertium c. 24. Aquiligrani, Moguntinum, & alia, Venerabilis Beda lib. 4. Historia gentis Anglorum c. 4. Gulielmus Mallesburienſis in Libris de Regibus & Episcopis Anglicanis, Archidiaconus in cap. Quartum 1. q. 3. vbi dicit omnes Ecclesias Gallicæ antiquitus consueuisse vocari Monasteria, vt Viocentium Bellouacensem, D. Antonium, Iamnem Molanum lib. 1. de Canonice cap. 12. & alios recentiores omittamus, ne in re notissima laboremus.

Errat etiam in facto eundem Caietanum nullus non intelligit, qui aduertat, illius rationes in falsa narratione fundatas, nempe quod quæ nunc dicitur S. Petri Ecclesia Perusina Congregationis Cassanenſis, tempore S. Herculani esset monasterium ordinis Sanctissimi Patriarchæ Benedicti, id enim pliusquam falsum est, quia illa Ecclesia Cathedralis tunc temporis erat, quæ per Clericos, non per Monachos regobatur: quam Benedictinensia Monachi non ante annum Christi 980. vel 990 obtinuerunt, quod mirum est illum ignorat. Et cum non facile credatur propria ignorare, qui alienorum curiosus ad eum est scrutator: & licet hoc pacto facillimum esset ab eius nos molestijs libe-

rare, ne tamen queratur, nos illius argumenta consultò dissimulare voluisse, illius discursum nunc breuiter repetemus, singulis rationibus singulas adhibendo responsiones. ait igitur:

Sed hec omnia grati asserta qui non videt? nam si Magnus Gregorio Ecclesie Doctore sanctissimo, ac ipsi Tactile temporibus vicino, &c.

Respondet. Principij petitione meritis obijci posse, quòd probada pro veris supponatur, videlicet id esse, fuisse assumptum ex conuersatione monasterij, & fuisse assumptum ex conuersatione monastica: hoc n. principio negato, quod nullus eruditus non negabit, primò illius argumentum succedit, & euanciscit. Sed quia forsitan Dialecticis parum affectus hęc audiens Sophista in clamabit. Respò. deo aliter, falsum esse, quod assumit, id esse B. Herculano fuisse assumptum ex conuersatione Monasterij, & ex conuersatione Monastica. nom enim Monasterij commune est ad domus tam Canonicoꝝ quam Monachorù. & æque dicitur Monasteria domus Clericorum vnà communiter videntium sicut domus Monachorù: & ante D. Benedictum, imò etiam D. Herculano pleraq; Monasteria Canonicoꝝ in orbe Christiano videntur. Sed lege, si placet, quæ notauimus supra lib. 1. cap. 38. aut si libros nostros legere non dignaris, lege D. Augustinum, Possidium, & alios autores proximè citatos, sed præsertim ipsum Augustinum in expositione Psalmi 132. at subdit

Constantinus ex conuersatione namque monasterij, vt ait Gregorius, petiuit fuisse sanctam Herculano, nihil aliud esse, quam Monachum existisse, aperte declarat Arnulphus Aretinus Canonice in eiusdem sancti Floridi vita, &c.

Respondetur, quid si pro vno Arnulpho Aretino Basilium, Augustinum, Possidium, Bedam, innumera Concilia, & testimonia Patrù, Historicorù, Canonistarù, quin & Sacrorù Canonum authentica testimonia tibi obiecerò, & probauerò, æque conuenire nomē Monasterij domibus Canonicoꝝ, sicut & Monachorù? An pro sacris monumentis vnus tibi suppetit Arnulphus Aretinus, & non magis sacri Canones & sacrorù Concilioꝝ definitiones, & Priscorum Patrù narrationes, quas non esse omittendas diuina scriptura præcipit, cum inquit: Non te prætercat narratio Seniorum.

Constantinus. Arnulpho huic Aretino & docti quique scriptores assentiuntur: vnde Casar Cardinalis Baronius de eodem S. Herculano, ex Monastica quidem vita venisse scribit Gregorius. Philippus etiam Ferrarius: Herculano Perusia in Conuicio vitam laudabilem ducentis, eius Urbis Episcopus postea creatur.

Respondetur. cum tam liberè doctos quosq; Arnulpho Aretino assentientes audiui, extimui valde. Ceterum quando doctos quosque ad Cardinalem Baronium, & Philippum Ferrarium restringis, animum resumpti, maxime quia tu ipse Baronium in multis arguis, & præsertim in vita magni Pontificis Gregorij: & alter Philippus

Ferarius vix est in orbe cognitus. Sed quid si isti duo viri etiam doctissimi tecum in eadem salebra haeserunt, aut tu cum illis, dum putant, idem esse, aliquem assumi ex conuersatione monasterij, & ex conuersatione monastica, vt nullus praeter Monachos in monasterio degere, & conuersari valuerit?

Constantinus. *Hu quoque suffragantur manuscripti Codices antiquissimi Ecclesia Perusina, ac sancti Petri Perusini ex Capisensi congregatione Monasterij, qui Herculanium non solum Monachum, sed Benedictinum aperiissime affirmant, &c.*

Respondeo, Satis fuisse, sicut de Codicibus antiquissimis Ecclesiae Perusinae testimonium ponere. Nam illi nihil amplius ponunt, quam quod ex verbis D. Gregorij referunt, addentes quod Herculani factus Episcopus insituit Clericos maioris Ecclesiae more Canonico viuere, & omnem Clerum secunda, quarta, & sexta feria ieiunare constituit. Manuscripti verò Codices monasterij S. Petri hoc solum verè affirmare possunt, sanctum Herculanium ex conuersatione monasterij sancti Petri assumptum: quod non negamus, sed quam maximè contendimus. Si autem ex institutione Monastica, praesertim D. Benedicti assumptum sunt, manifestè illorum autores se, & alios decipere conuincuntur: cum constet, illam Ecclesiam ante annum circiter 980. Cathedralē extitisse, neque Monachos D. Benedicti, nisi post sedem Episcopalem, & Canonicorum Regularium intra urbem translata, illam Ecclesiam obtinuisse, quod accidit circa annum 990. Quare frustra tremur testimonij Ambrosij, Augustini, & autorum veterum Martyrologiorum, ac etiam Historicorum, qui de hac re verbum quidem habent, sed nec tu aliquod testimonium ex illis promittunt.

II. Constantinus. *Hu inuixa testimonij Sacra Illustrissimorum Cardinalium Congregatio, cum officia propria Ecclesia Perusina, eius urbis Episcopo Neapolitano Comitula cur ante, post diligentem à Cardinali Baronio factam reuisionem, approbasset, anno Christi 1665. die 12. mensis Nouembrii de Martyre hoc nostrum inter alia decreuit: Herculani secundus butus nominis Perusia Episcopus, cum in Canobio ex sancti Patris Benedicti inuixto Perusia fundato vitam Monasticam magna cum laude duxisset, &c.*

Respondeo, Exiguam momentum in isto Decreto constitutum esse, primò quia parte inaudita, & causa minus cognita emanauit, supposita falsa narratione, quòd Monasterium seu Ecclesia S. Petri Ciuitatis Perusinae teneretur per illa B. Herculani tempora à Monachis Benedictinis, quòd tam falsum est, quam quod non nisi post annos quadringentos à felici dormitione sancti Herculani Benedictinenses Monachi dictam Ecclesiam obtinuerunt. Secundò, quia eadem sacra Congregatio anno 1622. probando officia congregationis Canonicorum Regularium

S. Saluatoris Bononiensis, virtualiter, & implicite hoc anterius decretum reuocauit, & nostram sententiam manifestè probauit. Tertio, quia nos habemus firmiorem propheticum sermonem, cui & tu benefeceris antecedens, nempe Bullam Pontificiam Pij V. per quam officia Sanctorum Canonici ordinis, quae à nostra Lateranensi Congregatione quotannis recitantur, approbavit. Sed quid si dixerò tibi Reuerendissimum eundem Neapolitanum Comitulum viso meo responso ad tuas argumentationes, quod tibi tradidisse, ut quid velles, replicares, tum ab illo, tum ab alijs, de dignissimis didici, suasisse mihi plurimum, et etiam Generali Procuratori nostrae congregationis, vt ostensis nostris euidētissimis rationibus hoc tuum decretum, quod iactas, per eandem Sacram Congregationem Illustrissimorum Cardinalium super Ritibus reuocandum procuraremus. ipse adhuc in viuis agit, quem Deus Optimum incolemem diu seruet, & ad Caeli coronam perducat. ex illo sciscitare.

Constantinus. *antiquissimi istu fundamento Celserrimus, & antiquum sancti Scriptorem Iacobi Trithemij inuixens, vt etiam Cardinalis Baroni ait, &c.*

Respondeo, praeter quod Trithemius Monachus Benedictinus fuit, & papa in causa formalis, vt semel intelligas, quam opportunè illius testimonium exaggeres, referam tibi, quae de illo, ac eius similibus Cardinalis Baroni, quem contra Augustinianos Canonicos producis, ingenue fateatur, tom. 6. Annalium sub anno 494. tom. septuagesimo sexto. *At verò, inquit, cum inuenerim penes sanctissimorum virorum, & doctissimorum Patrum Patriarcha Benedictum fuerit secundum propagator, perperam meae sententia illi factus, quos non genuit, alienus partus supponunt, qui meum nimis citu or dum, sub quo proficentur amari, nonnulla fama illustres viros, qui etiam ante sancti Benedicti tempora floruerunt eiusdem sancti regula professores praesidenter, & inconsultè nimis affirmant. Item non secundo, sed sterilibus supponit aliena strobili confert.*

Præstitit hoc inter alios Trithemius, anteq. citari presertim sibi fuit id ipsam faciendi. Quod regi cum sancto Benedicto S. Casarius Arelatenis Episcopus? &c. Haec Baroni, & alia, quae tibi sunt videnda. Et praeter Casarium Arelatensem, & alios ibidem relatos addiderim ego: Quid cum sancto Benedicto, vel cum Monachis Adriano Papa huius nominis Quartus? quid monasterium S. Rufi apud Auenionem, quod cum eodem Adriano Quarto illius olim Abbate, inter monasteria Monachorum recenset, quod Monasterium nunquam Monachorum, sed semper Canonicorum extitisse notum est, quàm quod illa indiget demonstratione? Adde cum ex sententia Trithemij in lib. de Scripitoribus Ecclesiasticis magnus Patriarcha Benedictus post annum Christi 600. gratia annorum 96. obiit, sanctus verò Herculani

... Christi 644. vel ad annum 546. martyr ...
... etiam Episcopali ...
... quomodo non ...
... quod se gladio petere ...
... Herculani professione ...
... quae Trithemij sententia quam ...
... quae Trithemij sententia quam ...
... cum laudabiliter uenit Cardinalis ...
... ad Martyrologium Romanum, optime ...

... putabam ad Trithemij sententiam ...
... ostendendam aliquod ex sacrum ...
... Pontificum, vel Summorum Pontificum ...
... Decretorum, vel Conciliorum Occumenicorum Decretorum ...
... Sed cum illis omni ...
... Trithemij sententiam ferre, videtur an dici ...
... etiam in hoc nonnulla esse sua auctoritas ...
... non circumscripta illius auctoritate ...
... quae apud me in hoc nulla esse suam dicti ...
... nec optime probat. sed voluntarie ...
... eodem errore captus, quod nullus ex ...
... conseruacione nisi Monachus assu-

Constantinus. *illud praeterea aliud de Benedicti ...
... Herculani professione argumentum non in ...
... quod etiam Iohannes Brachefius optime ...
... Herculani cum pluribus Dei uiris ...
... aduentasse, aut optime, aut pessime ...
... non videtur, nam argens illius pro ...
... quam non omittet, si ...
... quod uerò S. Herculani ...
... apocryphum est: nam ...
... Annali Beatus ...
... aduentasse ...
... dum in ...
... quadraginta ...
... sed ex Syria, sed ex parti ...
... illic aduentasse ...
... apud ...
... dum in ...
... in mo ...
... etiam Constantinus cum ...
... quod nos monasterium illud clerico ...
... illius temporis cathedra ...
... contemnimus: ille autem monacho ...
... qui nondum per id tem ...
... sed neque ad regimen ...
... & per acci ...
... vt in sequendis o ...
... quam optime Brachefius ...
... Verum esto id verum sit, quod ...
... quod Iacobi S. Herculani, quos fingit in ...
... Patriarcha Benedicti mo-*

anno Christi 544. vel ad iunium 546. martyr
ad Christum migraverit, ac etiam Episcopali mu-
neraliquorannis defunctus, & consequenter ex-
tate pronectus, & grandævus, quomodo non a-
tinaluerit Constantinus, suo se gladio petere,
cum Benedictinam sancti Herculani professionē
ex Trithemij testimonio nititur comprobare?

Constantinus. *Que Trithemij sententia quam ve-
rius sit, Ioannes Baptista Brachefius ex ordine Pra-
dicatorum, cum laudabiliter invenit Cardinalis Ba-
rbarus in notis ad Martyrologium Romanum, optimē cō-
firmat, &c.*

Respondeo. putabam ad Trithemij sententiam
vero veritatem ostendēdam aliquod ex sacrorum
Scripturarum oraculis, vel Summorum Pontifi-
cum, vel Conciliorum Oecumenicorum Decre-
torum voluminum promendum. Sed cum illis omif-
sit ad unum Brachefiam se recipiat, videat an dici
possit, cecus caeco ducatum praestare, & ambo in
locum eisdem. nam circumscripta illius autori-
tate, que apud me in hoc nulla est, ille suum dictū
nec confirmat, nec optime probat, sed voluntariē
loquitur, eodem errore captus, quod nullus ex
monachis conversatione nisi Monachus assu-
mat.

V. Constantinus. *Illud praterca aliud de Benedic-
tina S. Herculani professione argumentum maxi-
mū facit, quod ut sicut Ioannes Brachefius opti-
mē scribit, cum idem S. Herculanus cum pluribus
de Syria civitatibus ex Syria Romā advenisset, &c.*

Respondeo. quod Ioannes Baptista Brachefius
Sanctum Herculanium cum pluribus Dei viris ex
Syria Romam advenisset, aut optime, aut pessimē
probaaverit, nō video. nam arguens illius pro-
bationem non attulit, quam non omitteret, si
per manus haberet. quod verō S. Herculanus
ex Syria Romam venerit apocryphum est: nam
in manuscripto libello historiz Annuli Beatissi-
me Virginis Deiparæ, qui apud Perusinos sum-
ma veneratione aservatur, mihi oblato, dum in
vulgaribus Ecclesiæ Concionibus quadragesimalibus ha-
beretur, S. Herculanium non ex Syria, sed ex parti-
bus Germaniz, siue Alemannie illic advenisse
reperi. Porro eandem S. Herculanium apud ma-
iorem D. Petri Ecclesiā eiusdem Civitatis in mo-
nasterio educatum, ipse etiam Constantinus cum
Canonici Augustiniani fatetur: qui hoc solo à
nobis distat, quod nos monasterium illud clerico,
nam, sicut & ceterarum illius temporis cathedra-
rum fuisse contendimus; ille autem monacho-
rum Benedictinensium, qui nondum per id tem-
poris Perusij visi fuerant, sed neque ad regimen
cathedralium nisi post multa secula, & per acci-
dens admitti consueverat, ut in sequentibus o-
stendemus. Iam videat, quam optime Brachefius
intromissum eum. Verum esto id verum sit, quod
tamen falsissimum esse contendo, ostendendum
manebat, quod sancti S. Herculani, quos fingit in
monasterio narratis, S. Patriarchæ Benedicti mo-

nachi extiterint, & illius regulam servauerint, &
alijs observandam tradiderint. neque enim pro-
bationem adeo necessariam, utpote circa quam
rei cardo vertitur, omittit brevitati consulens,
sed illius inopiam manifeste prōdit. Certē ut de
alijs taceam, monasterium, quod sanctus Isaac
apud Spoletanam Urbem in clivo montis fabrica-
vit, à fundatione Benedictinensium monachorū
extitisse, vel sanctum Isaac D. Benedicti mona-
chum fuisse nunquam probabit, quod ipsum de
alio monasterio sancti Petri de Firentillo eidem
monasterio Spoleitano olim subiecto contendo.
Monasterium enim Spoletanum, quod sancti Lu-
liani vocatur, ex Apostolica concessione nostræ
Lateranensis familiz cessit, cuius sum ego Abbas,
licet immeritus. Reliquæ illius sanctissimi Viri
apud nos sunt, cum omnibus eiusdem monasterij
monumentis vetustissimis, extant eiusdem sancti
Viris gestis in tabulis Ecclesiæ Spoletanæ? ex-
tant apud D. Gregorium lib. 3. Dialogorum cap.
14. hæc omnia scio vidit. At quod S. Isaac D. Be-
nediti Regulæ professor extiterit, vel sub eadem
regula sancti Iuliani martyris Ecclesiam, & mo-
nasterium fundaverit, certē non vidit, si non in-
vidit. Fatcor idem monasterium progressibus
temporum Benedictinis monachis Iuniacensibus,
sicut & S. Petri de Firentillo cessisse, quod
vetustissima Scripturæ in eodem monasterio ad-
servatæ indicant. Verum aliud hoc est, & tan-
dem ut daremus per importunitatem, alios sancti
Herculani socios in illis monasterijs degentes mo-
nachos Benedictinenses fuisse, non probaret san-
ctum Herculanium sancti Benedicti monachum
fuisse, quem in Ecclesiā sancti Petri Perusina Ca-
thedrali vitæ Regularis institutum coluisse, ille
ipse fatetur.

VI. Constantinus. *Quomodo veritatem ingenii qui-
que Lectores facile adhuc sibi persuadebunt, si
ante oculos ponent, S. Benedictum Regulam à se divini-
tus scriptam ab anno 497. ad 543. quo mortuus est.*

Respondeo. Iam dixi, ingenuos Lectores, nisi
cecutiendo, sibi ante oculos hoc ponere nō pos-
se: sed etsi ponerent, & concluderent etiam, pro-
ut concedendum est sanctissimum Patriarcham
Benedictum monastici Ordinis in Occidente re-
paratorē, innumera monachorum Cenobia per
se, vel per sui instituti professores erexisse, quid
inde? An ex hoc sequeretur S. Augustinum Ca-
nonici Ordinis in Occidente reparatorē non
extitisse, & Ecclesiæ Cathedralis omnes ab initio
clericorū regularium nō fuisse, vel ante D. Be-
neditum innumera Collegia & monasteria Ca-
nonicorum Regularium in Italia non fuisse: aut et-
iam sanctum Herculanium, qui S. Benedicto æta-
te maior fuit, & in Ecclesiā Cathedrali Perusina
regulariter institutus, non nisi monachum Be-
neditinensem esse potuisse: aut tandem per tem-
pora D. Benedicti, & post illum, nullos mona-
chos in Europa, addo in Italia, nisi ex Ordine

D. Benedicti existit? Errant certe, qui illa credunt. Circa tempora B. Herculani S. Benedicti monachi per Vmbriam non erant propagati, solitudines colebant; non Ciuitates, non Ecclesias Cathedralis. Clericorum erant muneris non monachorum, Ecclesias regere intra Vrbes, & in media populorum frequentia constitutas: sed subiungit

VII. **C**onstantinus: Quo sane pacto iam asserti Canonici Augustiniani affirmant, hac ipsa in Cathedrali à Regulari quodam probatissima vita Canonice eundem illum prima religionis rudimenta edoctum, ibique professum, in Episcopum postea assumptum, ea etiam Canonis Regularium S. Augustini instituta, &c.

Respondeo. Quo pacto Canonici Augustiniani id affirmant, ex dictis apparet. quod autem de assertis Canonici Regularibus Augustinianis submurmurat, nescio quid latentis adhuc offensionis redolet, qua veteres discordias, si posset, vellet iterum ab Oreo reuocare. Verum incassum nos enim Canonicos Augustinianos non assertos, vt ait, sed veros, proprios, originarios, ac de veris antiquis clericis; à D. Augustino, imò à sanctis Apostolis institutis existere, post longas, & dispensatios molestias nostre Congregationi Lateranensi illatas, Sedes Apostolica decreto inappellabili sententiatur, & definitiuit, quod videri potest inter constitutiones Pij IV. constitut. 95. in ordine, ad quem locum lectorem remitto.

Constantinus. Canonici insuper Augustiniani se ipsos etiam decipere coguntur, cum volunt, maiorem Perusij Ecclesiam ea S. Herculani tempestate fuisse illam, quæ hodie hanc die eadem intra Ciuitatem S. Laurentio dicata veneratur, eum eadem potius in Perusino suburbio, &c.

Respondeo. Canonici Augustiniani hic error stultissimus, quem illis imponit, nunquam in mentem venit, neque vllum ex nostris monstrabit, qui hunc afferuerit. aiunt nostri, idque verissime, quod nec ipse Caietanus detrectat, S. Herculani in maiori Ecclesia Perusina prima Religionis rudimenta didicisse, quod autem maior Ecclesia Perusina esset illa, quæ nunc intra Ciuitatem S. Laurentio est dicata, non dicunt, sed ab arguente imponitur. Quod autem subiungit: ipsa verò S. Petri Ecclesia, quæ Benedictinorum Cassinensium institutionibus hodie subiacet, à monachorum Patriarchæ Benedicti Regula obseruatione nullo vnquam tempore desinit, quod clarissimum fit ex vita S. Petri eiusdem monasterij Abbatis, qui Othoni magni Imperatoris aetate vixit. Amphibologicum dicendi genus est ad ignaros illudendos: nam distinctione opus habet, vel enim sensus verborum est, Ecclesiam S. Petri sub D. Benedicti Regula fundatam, & primitus institutam, eiusdem D. Benedicti institutionem semper retinuisse, quem sensum accipere oportet, si aliquid probare intendit, quem; arguens accipere conuincitur, dum ait, S. Herculani monasticam exercuisse in eo monasterio S. Petri, quod Perusini D. Benedicto edificauerunt. Verum hic sensus quam falsus sit, nullus non intelliget, qui legerit, maiorem Ecclesiam Perusinam ante D. Benedictum exortum multo tempore fundatam, ac in ea quamplures sanctissimos Praefules floruisse, vt Herculani primus, Foelicissimus, & alios. Vel sentis, ex quo tempore Benedictini monachi Ecclesiam sancti Petri obtinuerunt, illam nunquam dimisisse, qui sensus admitti potest. Sed quid inde? ipsi enim monachi Benedictini non ante annum circiter 900. sub Othone magno Imperatore illam obtinuerunt, vt patet ex vita eiusdem B. Petri primi illius monasterij Abbatis, quem si primum illius monasterij Abbatem dixisset, vt debebat, illico atque detexisset, cum primus ille Abbas quadringentesimo annis, & amplius, S. Herculano postior iurati, & adhuc longè postior ille alius Abbas, quem perantiquum ex Petro Damiani refert, cum Petrus Damiani lib. 6. epistola 25. de illo Abbate sancti Petri Perusini hæc scribat. *ante septem sex annos abbas monasterij ad honorem D. Petri in Perusino sub iuuuio constituti, commisit sibi regimur coram preuit. Videtur igitur, quid iuuet illorum Abbatum antiquitas ad intentum probandum.*

lanum monasticam exercuisse in eo monasterio S. Petri, quod Perusini D. Benedicto edificauerunt. Verum hic sensus quam falsus sit, nullus non intelliget, qui legerit, maiorem Ecclesiam Perusinam ante D. Benedictum exortum multo tempore fundatam, ac in ea quamplures sanctissimos Praefules floruisse, vt Herculani primus, Foelicissimus, & alios. Vel sentis, ex quo tempore Benedictini monachi Ecclesiam sancti Petri obtinuerunt, illam nunquam dimisisse, qui sensus admitti potest. Sed quid inde? ipsi enim monachi Benedictini non ante annum circiter 900. sub Othone magno Imperatore illam obtinuerunt, vt patet ex vita eiusdem B. Petri primi illius monasterij Abbatis, quem si primum illius monasterij Abbatem dixisset, vt debebat, illico atque detexisset, cum primus ille Abbas quadringentesimo annis, & amplius, S. Herculano postior iurati, & adhuc longè postior ille alius Abbas, quem perantiquum ex Petro Damiani refert, cum Petrus Damiani lib. 6. epistola 25. de illo Abbate sancti Petri Perusini hæc scribat. *ante septem sex annos abbas monasterij ad honorem D. Petri in Perusino sub iuuuio constituti, commisit sibi regimur coram preuit. Videtur igitur, quid iuuet illorum Abbatum antiquitas ad intentum probandum.*

VII. **C**onstantinus. Ex turbida denique sententia aliquo otioso eam de sancto Herculano historiam, quam etiam in diuini officij quædam recitare conuincit Patres Augustiniani non videntur; hanc iam fuisse, & illud aliud insigne sacre mediæ in manifestat, quæ vnâ cum S. Herculano, & Canonicos, quos vt dicunt, suos Regulares intelligunt Augustinianos, gloriæ impetores fuisse volunt.

Respondeo. Autorem historie, quam boni Patres Augustiniani recitant, fuisse virum otiosum, & insigniter mendacem, illius licentia indulgendum est, qua vtitur etiam in notis marginalibus, quibus opera B. Petri Damiani aperit, causam, di exempli gratia est illud in tomo 1. lib. 1. epistola 16. *En quam Regulam obseruabant Canonici regulares B. Petri Damiani aetate. & illud in tomo 2. litem. 70. de Dedicacione Ecclesiar. Legunt hæc verba Canonici, qui nihil aliud, quam entem curant. Est modicum autem historiam ipsos Canonicos Augustinianos, quos per irrisionem Bonos vocat, quotannis in diuinis officijs recitare non vereri, libertissime concedo, quippe qui veris laudibus Deo & Sanctis venerari non timent. Verentur, qui putant Diuos illorum mendacis indigere, vt pro illis loquantur dolos, vt est apud Job cap. 7. illud tandem fati insigne mendacium, cuius colorem Canonicos Augustinianos reuincit, cum ait, vnâ cum S. Herculano & Canonicos, quos vt dicunt, suos Regulares intelligunt (& merito quidem, velis, nolis, ac remurmures quantum eum que volueris) gladio interemptos fuisse, nisi quem ostentantiam in verbis Doctorum legendis, & ponderandis ostendit, ne plus dicam. nam leguntur apud*

D. Cic.

Gregorii hæc verba lib. 3. c. 13. *non comes, qui alio munito prout, ad Bagem Torilem nouis...*

CAPVT VIGESIMVM. De Clericis Canonici Ordinis Ecclesiarum Heruaria constitutis.

Rater supra dictam Ecclesiam in diocesi Perusina, recentiorum alie quamplures Ecclesiarum ac monasteria canonici Ordinis in ciuitate, ac Diocesi Perusina, & alibi, quæ olim Canonicos Regulares tenuerunt: tum Provinciale Romanæ, quæ etiam libertarum Apostolicarum, & aliarum Regularium locorum authentica documenta hinc certissimum præbent: ex quibus manifestè colligitur, quod veritatis testimonium contra hæc asserunt. Sunt autem in primis in Perusina ciuitate Perusine monasteria per antiquum sub titulo S. Mullois martiris Clæ, ac membrum Præposituræ S. eiusdem Mullois apud Cladium canonicorum regulam instituta, de qua statim dicendum. In Perusina vero in pomerio extra muros S. Saturnæ Vrbe proximo: Verum in hel. lorum, quæ proximo seculo multas Vrbes Heruaria contraxerat, illud etiam attritum fuit, & solo loco apparatus, & Canonicis omnino destitutum, siquæ ab hinc annis renatum ex illius monasterij Sanctimonialium sub Regula D. Francisci, quæ ab ætate ciuitatis Sanctimonialium Perusina Capoccinae passim sunt nuntent. Meminit huius Ecclesie Ioannes Baptistanus Perusinus Proto notarius Apostolicus

D. Gregorius hac verba lib. 3. c. 13. *Unus comes, qui
vult exercitum parat, ad Regem Totilam nuncios
misit, rogans, quid de Episcopo, vel populo fieri iube-
ret: cui ille praecepit dicens, Episcopo primum a veritate ca-
piti vobis ad calcancum corrigiam tolle; & tunc ca-
piti non impotat: quoniam verò populum, qui illi inuen-
tu est, gladio extinguit. Nam si hac Caietanus le-
git, & ponderauit, quæro, putetne cum S. Herculano
in illa obfisione nullos clericos, siue canoni-
cos, siue monachos extitisse, & si extiterunt, im-
pium Tyrannum in sanctum Episcopum, & totum
populum tam dire debacchantem, solis clericis
parere voluisse, vt ceteris omnibus extinctis il-
los omnes superstitios esse voluisset? Iam videat,
quam insigne mendacium protulerint boni Pa-
tres Augustiniani, dum cum S. Herculano illius
Ecclesie canonicos, quos suos Regulares esse vo-
lunt, gladio interemptos fuisse contendunt.*

Hæc pro Dei gloria, & canonica D. Herculani
profectione vindicanda, non autem iniuriæ refe-
rendæ causæ scripti, necessitate cogente, propter
memoratos, qui labore superfluo tum scipios in-
terdunt, tum alios in respondendo grauant.

CAPVT VIGESIMVM.

De alijs Canonici Ordinis Eccle-
siae in Hetruria constitutis.

Ræzet supradictam Ecclesiam
maiores Perusinas, recen-
sentur aliæ quæ plures Eccle-
siae ac monasteria canonici Or-
dinis in ciuitate, ac Diocesi
Perusina, & alibi, quæ olim ca-
nonicos regulares tenuisse tum Provinciale Ro-
manum, tum etiam liber taxarum Apostolicarum,
& alia particularium locorum authentica docu-
menta silem certissimam præbent: ex quibus
nonnulla subiicimus, quorum veridica testimonia
oculata fide examinaui. Sunt autem in primis:
In Suburbio eiusdem ciuitatis Perusinae monaste-
rium vetustissimum sub titulo S. Multiolæ mar-
tyris Clusinae, ac membrum Præposituræ S. eius-
dem Multiolæ apud Clusium canonicorum regu-
larium vetustissimæ, de qua statim dicendum.
Erat autem illud monasterium in pomerio extra
portam S. Sufannæ Vrbis proximo: Verum vi bel-
licæ, quæ proximo seculo multas Vrbes Hetrur-
iæ contulerunt, illud etiam attritum fuit, &
solum ferè æquatum, & Canonicis omnino desti-
tutum, aliquot ab hinc annis renatum ex illius
ruinis monasterium Sanctimonialium sub Regu-
la D. Francisci, quæ ab ætiori eiusdem Sanctif-
simi Patris disciplina Capucinae passim sunt nũ-
cupata. Meminit huius Ecclesie Ioannes Bapti-
sta Laurus Perusinus Protonotarius Apostolicus

in libello recensito de Annulo Beate Virginis
pag. 33. & 34.

In eadem ciuitate Perusina, & illius Diocesi
aliæ plures erant Ecclesie canonicorum Regula-
rium, quoniam etiam ipsi Canonici Regulares in Vr-
banos, qui maiori, & alijs minoribus Ecclesijs in-
tra urbem constitutis, & Rurales, qui alijs Eccle-
sijs extra Ciuitatem existentibus regendis erant
præfecti, distinguebantur, qui omnes in Bulla Se-
cularizationis ipsius Ecclesie maioris intra urbem,
acijsam D. Laurentij maiorem Basilicam redu-
cti sunt, Ecclesiarum illarum redditibus mensæ
Canonicorum cathedralium applicatis, ac in ei-
isdem Ecclesijs constitutis perceptis Vicarijs, per
quos deinceps regi consueuerunt. hæc omnia con-
stant ex Bulla Secularizationis eiusdem Ecclesie
Iulij summi Pontificis huius nominis Secundi.

Est in eadem Ciuitate Prioratus conuentualis
sanctæ Mariæ Angelorum congregationis cano-
nicorum Regularium sancti Saluatoris Bono-
nensis, eisdem congregationi vnitus per Pium II.
anno 1468. octauo Idus Decemb. cum antea es-
set monasterium sacrarum Virginum Ordinis
sanctæ Clare.

In ciuitate Clusina, quæ à Perusio viginti quin-
que circiter miliaribus distat, siue prope ean-
dem ciuitatem ad Clanum fluum, insignis ac ve-
tustissima extitit canonicorum Regularium Præ-
positura sanctæ Multiolæ nuncupata: siquidem
in illius Ecclesia reliquæ sanctæ Multiolæ Clau-
dij Principis consobrinae, & insignis matronæ, ac
Christi martyris, vnâ cum reliquijs sancti Irenæi
Diaconi, & martyris seruabantur. Fuisse autem
istud collegium canonicorum Regularium vetu-
tissimum ante annos septingentos, ostendit mi-
raculum Annuli pronubi Gloriosæ Virginis Dei-
paræ à puero Raineri eius Clusini filio defun-
cto, dum ad dictam Ecclesiam sanctæ Multiolæ
solemni pompa tumuladus portaretur, ad vitam re-
uocato, diuina reuelatione indicati, qui Annulus
in eadem Ecclesia sub cura Præpositi, & canoni-
corum diu est adseruatus, nimirum vsque ad ipsi-
us Ecclesie cœsionem bellorum vi secutam,
quæ omnia cum sub Præfectura Hugonis Hetrur-
iæ Marchionis pijsissimi ante annum millesimũ,
tempore Othonis III. Imperatoris contigerint,
indicio sunt, illud monasterium septingentorum
circiter annorum antiquitatem habuisse. Extant
Alexandri IV. literæ sub anno 1262. quibus Præ-
positi, & canonicorum vitam relaxatam seuerè
coercuit. Sed & illud non omittendum, quod de
quodam canonico illius monasterij Anonimo,
vitæ castimonia ad miraculum suspiciendo ex re-
latione Tuffignani in Annalibus Seraphicis idem
Ioannes Baptista Laurus Perusinus in dicto libel-
lo pag. 27. narrat, ipso die, quo Beata Virgo Dei-
para cum Elizabeth cognata congressum habuit,
illum more alterius Simconis puerum Iesum in
vlnas suas suauissimè recipere consueuisse, ac præ-

sencia